

HANKINNAN KOHDE

Koota ja valmistella työvälineitä ja työkäytäntöjä kielitaidon kehittämiseen ja kielitaidon selvittämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille ja työnantajille.

1. Hankinnan taustat ja tavoite

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten riittävä suomen, ruotsin tai saamen kielten taito on keskeinen osa ammatillista osaamista, asiakas- ja potilasturvallisuutta ja palvelujen laatua. Asiakkaan edellytykset ymmärtää ja tulla ymmärretyksi ovat keskeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutilanteissa sekä asiakkaan turvallisuuden että oikeuksien toteutumisen kannalta. Yhteinen kieli ja osapuolten välinen ymmärrys ovat osa palvelun laatua ja turvallisuutta, minkä lisäksi ne ovat keskeisiä myös muiden asiakkaan ja potilaan oikeuksien, kuten itsemääräämisoikeuden ja tiedonsaantioikeuden toteutumisen kannalta. Riittämätön kielitaito voi johtaa väärinkäsityksiin ja vaaratilanteisiin ja vaarantaa näin asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä muiden oikeuksien toteutumisen. Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan toimia, joilla kielitaidon varmistamista vahvistetaan ja työnantajia tuetaan kieliosaamisen kehittämisessä ministeri Rydmanin 19.3.2026 linjauksen mukaisesti.

Suurin vastuu kielitaidon varmistamisesta on työntekijällä itsellään sekä työnantajalla. Osana kielitaidon varmistamisen toimia toteutetaan muutoksia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädäntöön ja valvontalakiin vuoden 2026 aikana. Muutosten tavoitteena on korostaa palveluntuottajan vastuuta palvelujen kieleen, asiakkaan ja potilaan kielellisiin oikeuksiin sekä tiedonsaantioikeuteen liittyvien vaatimusten täyttymisestä, sekä turvata asiakas- ja potilasturvallisuus, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden kielelliset oikeudet sekä potilaan ja asiakkaan tiedonsaantioikeus siihen liittyvine oikeuksineen. Lisäksi muutoksilla säädetään palvelunjärjestäjän velvollisuudesta varmistaa omavalvonnalla ja hankintoihin liittyvillä sopimuksilla mainittujen vaatimusten täytyminen sekä omassa että hankitussa toiminnassa.

Tilattavana hankintana on sosiaali- ja terveysministeriölle uusi hankinnan kohde, joka toteutetaan osana Hyvän työn ohjelmaa. Hankinnan kohteena on asiantuntijatyönä toteutettava sisällöntuotanto, jossa työntekijöiden ja työnantajien tueksi kehitetään työvälineitä ja työkäytäntöjä kielitaidon varmistamiseen eli kielen oppimiseen ja kielitaidon selvittämiseen yhteiselle oppimisalustalle. Tämä hankinta rajautuu sisällöntuotantoon. Sisällöntuotannon kautta kehitetyt työvälineet ja työkäytännöt julkaistaan Kielibuusti.fi-palvelussa, jonka tekninen kehittäminen toteutetaan erillisellä sopimuksella.

2. Palvelun tai hankkeen tavoitteet

Hankittavan työn tavoitteena on osaltaan tukea sote-henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamista osana pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaista laajempaa Hyvän työn ohjelmaa.

Hankinnalla kehitetään työntekijöiden ja työnantajien käyttöön työvälineitä ja hyviä käytäntöjä kielen oppimiseen ja kielitaidon selvittämiseen. Hankinta pohjautuu kielitaidon eurooppalaiseen viitekehykseen CEFR (Common European Framework of Reference for Languages, suomeksi EVK).

Tavoitteena on rakentaa kielitaidon varmistamisen itseopiskelumateriaaleja, sekä kielitaidon selvittämisen ja oppimisen työvälineitä ja työkäytäntöjä työnantajille. Materiaalien ensisijaisia kohderyhmiä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät, palveluiden tuottajat eli työnantajat ja palveluiden järjestäjät. Soveltuvien osien materiaaleja voivat käyttää myös oppilaitokset.

Materiaalien tavoitteena on edistää sote-alan työelämässä tarvittavan kielitaidon kehittymistä sekä tukea työnantajia kielitietoisuuden rakentamisessa.

Asiantuntijatyössä tulee huomioida muut sote-alan kielitaidon kehittämisen päättäneet ja meneillään olevat hankkeet oppilaitoksissa, hyvinvointialueilla sekä muilla toimijoilla ja hyödyntää jo olemassa olevia materiaaleja. Palveluntuottaja kokoaa ja arvioi laadullisesti löydettyjä materiaaleja ja tuottaa tarvittavat uudet lisämateriaalit.

Toimeksiannon tulee sisältää seuraavat tuotokset:

1. kielitaidon itseopiskelumateriaalit
 - o itsearviointi
 - o kielitaidon parantaminen: sanastot, harjoitukset
 - o tekoälyn hyödyntäminen oppimisessa
2. työvälineet ja hyvien käytäntöjen materiaalit, joka pääosin on tarkoitettu työnantajien käyttöön
 - o käytännön esimerkkejä ja työvälineitä kielitaidon selvittämiseen
 - o käytäntöjä kieliosaamisen tukeen: työpaikka kieltenoppimisen ympäristöksi
 - o kielen oppiminen työuran eri vaiheissa ja eri osaamistasoilla
3. muut hankinnan tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliset työvälineet ja toimintamallit
 - o työnantajille suunnattuja koulutuksia aineistojen hyödyntämisestä
 - o suppea jatkoselvitys sosiaali- ja terveydenhuollon erillisen kielitestin toteuttamisen mahdollisuuksista aiempien selvitysten perusteella

Materiaalikonajonaisuuden tulee tukea eri kohderyhmille soveltuvia kielen oppimisen polkuja työuran eri vaiheissa.

Materiaalit julkaistaan vaiheittain Kielibuusti.fi-sivustolle tiiviissä yhteistyössä Kielibuustia ylläpitävän Aalto-yliopiston kanssa. Kielitaidon kehittäminen koskee:

- suomen kieltä
- ruotsin kieltä
- soveltuvin osin saamen kieltä

Materiaalin valmistelussa huomioidaan aoe.fi-kirjastossa julkaistu materiaali, joka pääosin on suunnattu oppilaitosten käyttöön. Työssä huomioidaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja eri ministeriöiden kieliosaamiseen liittyvät hankkeet.

Työssä tulee huomioitava kaikki sote-alan ammattiryhmät ja koulutustasot,

- lähihoitajat ja hoiva-avustajat; ammatillinen koulutus
- sairaanhoitajat ja muut ammattikorkeakoulutason tutkinnon suorittaneet; ammattikorkeakoulutus
- lääkärit ja muut yliopistotasaisen tutkinnon suorittaneet; yliopistokoulutus
- tarpeen mukaan muut asiakas- ja potilastyötä tekevät henkilöstöryhmät.

Materiaali on suunnattu sellaisten sote-alan työntekijöiden kielitaidon varmistamiseen, jotka eivät puhu suomea tai ruotsia äidinkielenään ja tarvitsevat näitä tai saamen kieliä työtehtävissään sekä näiden henkilöiden työnantajille.

3. Toimeksianto

3.1. Toimeksianto

Asiantuntijatyö toteutetaan 16.11.2026 – 31.12.2027 (arvioitu ajankohta). Tuotoksen on oltava valmis 31.12.2027 mennessä. Kuitenkin 31.12.2026 ja 1.9.2027 mennessä Kielibuusti-alustalla julkaistaan siihen mennessä valmisteltu materiaali.

Hankinnan kiinteä kattohinta on max. 420 000 euroa (+ ALV). Hintakaton ylittävä tarjous suljetaan pois tarjouskilpailusta.

Asiantuntijatyön lopputuotoksena on materiaalikokonaisuus työvälineitä ja työkäytäntöjä työntekijöiden ja työnantajien tueksi kielen oppimiseen ja kielitaidon selvittämiseen yhteisellä oppimisalustalla sekä loppuraportti hankkeesta.

Hankinta ei sisällä materiaalin julkaisemista Kielibuusti.fi-sivustolla tai sivuston teknistä kehittämistä.

STM kutsuu yhteistyöryhmän, jossa jäsenenä ovat muun muassa ministeriön edustajat, hankkeen toimijat, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n edustus sekä Kielibuustin edustus. Yhteistyöryhmä seuraa hankkeen toteutusta.

Hankinnan luonteen vuoksi parhaat edellytykset toteuttaa hankinta on monialaisella asiantuntijakokonaisuudella. Tarjouksen voi antaa ryhmittymänä.

3.2 Hankintaan liittyvät (ehdottomat) vaatimukset, edellytykset, erityistarpeet

Hankinnalla koostetut materiaalit julkaistaan Kielibuusti.fi-sivustolla, jonka teknisestä kehittämisestä vastaa Aalto-yliopisto erillisellä sopimuksella. Toimittajan on tehtävä tiivistä yhteistyötä Aalto-yliopiston kanssa. Tämän hankinnan kustannukset rajautuvat sisällöntuotantoon, eikä se sisällä Kielibuusti.fi-sivustolla julkaisemisen kustannuksia.

Kaikkien tuotettujen verkossa julkaistavien materiaalien tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset ja soveltua julkaistaviksi Kielibuusti.fi-palvelussa.

Hankinta ei koske oppilaitosten oppimateriaaleja, mutta materiaaleja voidaan käyttää myös oppilaitoksissa.

VN/19564/2026

Palveluntuottaja noudattaa voimassa olevan tietosuojalainsäädännön edellyttämiä menettelytapoja ja henkilötietojen käsittelyä ja suojaamista koskevia säännöksiä. Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelu on kulloinkin voimassa olevan tietosuojalainsäädännön ja sopimuksen vaatimusten mukainen, ottaen erityisesti huomioon, mitä sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta on säädetty.

Palveluun liittyvistä mahdollisista väliarvioinneista, hyväksyttämistä, laskutuksesta ja lisäpalveluista sovitaan palveluntuottajan kanssa.

3.2.1 Raportointivaatimukset

Yhteistyöryhmä seuraa työn etenemistä kokouksissaan. Hankinta tuottaa julkisessa käytössä olevaa maksutonta materiaalia Kielibuusti.fi-sivustolle.

Hankinnasta tuotetaan yksi tekstimuotoinen loppuraportti asiantuntijatyön päätteeksi. Raportti tulee toimittaa tilaajalle sähköisessä muodossa ja sisältää kuvauksen tuotetuista materiaaleista sekä kuvauksen työskentelystä.

Asiantuntijatyön keskeinen sisältö koostetaan lisäksi esitystä varten. Palveluntuottajan tulee esitellä asiantuntijatyön keskeistä sisältöä yhteistyöryhmälle seurantatapaamisissa ilman erillistä korvausta korkeintaan viisi kertaa.

3.2.2 Palvelun aikataulu ja suorittamispaikka

Palvelu käynnistyy sopimuksen allekirjoituksen jälkeen, minkä arvioitu ajankohta on viikolla 47. Asiantuntijatyön toteuttamissuunnitelmaa tarkennetaan yhteisymmärryksessä asiantuntijatyön aloitusvaiheessa ja tarvittaessa sopimuskauden aikana.

Vaiheistus:

- aloitusvaihe loppuvuosi 2026

- arvio materiaalien nykytilasta ja asiantuntijatyön keskeinen sisältö esitetään yhteistyöryhmälle kevätkaudella 2027

- materiaalien vieminen Kielibuustiin vaiheittain. Ensimmäisen kerta vuoden 2026 lopussa ja toinen 1.9.2027 mennessä, loput 31.12.2027 mennessä. Ajankohdat määräytyvät säädösmuutosten myötä ja saattavat näin ollen muuttua eduskunnan päätösten myötä.

Palvelun toteuttamiselle on varattu aikaa 31.12.2027 asti.

Työskentely tapahtuu pääsääntöisesti Palveluntuottajan omissa tiloissa.

3.2.3 Asiantuntijan kokemusta ja osaamista koskevat vaatimukset

Toimeksiannon toteuttaminen edellyttää monialaista asiantuntemusta sote-alan työntekijöiden kielitaidon kehittämisestä. Tilaaja katsoo, että parhaat edellytykset hankinnan tavoitteiden saavuttamiseen voivat muodostua useiden asiantuntijoiden ja asiantuntijaorganisaatioiden yhteistyönä toteutettavassa kokonaisuudessa. Tämän vuoksi tarjoajia kannustetaan harkitsemaan tarjouksen jättämistä ryhmittymänä.

Tarjoajan tulee nimetä vastuullinen päätoteuttaja, joka vastaa hankinnan kokonaiskoordinaatiosta. Tarjoajan tulee ilmoittaa tarjouksessaan hankkeelle päävastuullinen projektipäällikkö sekä riittävä määrä muita asiantuntijoita.

Asiantuntijaryhmältä odotetaan:

VN/19564/2026

- kielitaidon kehittämisen monialaista asiantuntemusta koskien muuta kuin Suomen kansalliskieliä äidinkielenään puhuvia
- kokemusta kielitaidon kehittämisestä sote-alalla eri koulutustasoilla ja ammattiryhmissä
- kokemusta digitaalisten oppimateriaalien kehittämisestä
- ymmärrystä tekoälyn käytöstä kielenoppimisessa

Tarjousten arvioinnissa lisäksi asiantuntijoiden osaamista ja kokemusta vertaillaan kolmen (3) asiantuntijan osalta, joista yksi (1) asiantuntija on palvelun toteutuksesta vastaava projektipäällikkö ja kaksi (2) muuta ovat muita asiantuntijoita.

Tarjoaja voi esittää lisäksi myös muita asiantuntijoita (max. kolme henkilöä) toteutussuunnitelmassa, mutta heidän osaamistaan ja kokemusta ei vertailla eikä pisteytetä.

Mukana olevien organisaatioiden/tahojen roolit ja vastuut on kuvattava selkeästi tarjouksessa.

3.2.4 Projektioorganisaatio

Hankkeen toteutusta seuraamaan kutsutaan yhteistyöryhmä, jossa ovat edustettuina muun muassa ministeriö, hankkeen toimijat, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT/hyvinvointialueet, Kielibuusti sekä ruotsin kielen osalta Borgå-Raaseborg-hanke.

Yhteistyöryhmä voi tehdä ehdotuksia toteutuksen tarkentamiseksi sopimuksen ja palvelukuvauksen puitteissa. Palveluntuottaja voi keskustella yhteistyöryhmän kanssa myös muista sisällöllisistä tarpeista. Yhteistyöryhmä kokoontuu työskentelyä aloitettaessa syksyllä 2026 sekä vähintään neljä kertaa vuoden 2027 aikana seuraamaan toteutusta. Tilaajan yhteyshenkilö hyväksyy ja yhteistyöryhmä käsittelee tuotettavat materiaalit ennen niiden julkaisua.

Tilaajan yhteyshenkilö sosiaali- ja terveysministeriöstä on lääkintöneuvos Taina Mäntyranta.